

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 142/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť I. S., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. V., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžnč 17/2008 z 28. mája 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. S. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. augusta 2009 doručená sťažnosť I. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Sžnč 17/2008 z 28. mája 2009 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh v podstatnom vyplýva, že namietaným uznesením bol zamietnutý návrh sťažovateľa v jeho spore „*proti odporcovi Sociálnej poisťovni.. v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy*“.

Zo sťažovateľom opísaného skutkového stavu vyplýva, že 6. augusta 2007 mu bola priznaná F. pod č. j. 1742/2007 choroba z povolania – porucha sluchu z hluku. Súčasne bol 15. augusta 2007 pod č. j. 1743/2007 vydaný lekársky posudok o sťažení jeho spoločenského uplatnenia, ktoré bolo ohodnotené počtom bodov 600.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že „*Všetky doklady potrebné k výplate mojich nárokov som predložil zamestnávateľovi a Sociálnej poisťovni..., pričom o mojich nárokoch malo byť rozhodnuté do 60 dní podľa § 210 ods. 1, 2 zák. č. 461/2003 Z. z. a to Sociálnou poisťovňou...*

Sociálna poisťovňa mi moje nároky v zákonnej lehote nevyplatila, preto som o vyplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žiadal listami zo dňa 03. 01. a 06. 03. 2008... a o postúpenie podkladov sociálnej poisťovni som žiadal aj svojho zamestnávateľa listami zo dňa 18. 11. 2007, 04. 01. a 06. 03. 2008...

Sociálna poisťovňa... mi odpovedala listom zo dňa 10. 01. 2008... a následným rozhodnutím č. 307-1164/2008 zo dňa 27. 02. 2008...

Môj zamestnávateľ mi listami zo dňa 27. 12. 2007 a 18. 01. 2008... oznámil, že neuznáva zodpovednosť za mne priznanú chorobu z povolania.

Tvrdenie zamestnávateľa je absolútnym nezmyslom, keď tento nesporne konštatoval, že som sa denne pohyboval na pracoviskách zaradených v riziku hluku – vid' jeho list z 22. 01. 2007..., to isté je uvedené aj v liste Regionálneho úradu verejného zdravotníctva... č. B/2007-PPL/4609 zo dňa 15. 06. 2007...

Zdôrazňujem, že u svojho zamestnávateľa pracujem nepretržite od svojho vyučenia, t. j. odo dňa 10. 10. 1979, o čom ako dôkazy... pripájam pracovné zmluvy zo dňa 10. 10. 1979 a 02. 09. 1986 a dohody o zmene pracovnej zmluvy zo dňa 03. 04. 1989 a 25. 10. 2004.

Ako dôkaz... pripájam prehľad prác, ktoré som vykonával počas zamestnania, z ktorého je úplne jasné a nesporné, že som prevažnú väčšinu prác u svojho zamestnávateľa

vykonával v riziku hluku, pričom táto skutočnosť je všeobecne známa, teda že práce v bani sú z tohto hľadiska vysoko rizikové.

Napriek tejto nespornej skutočnosti som bol, v súvislosti s postupom svojho zamestnávateľa a Sociálnej poisťovne..., ktorí spolupracujú pri svojom nezákonnom postupe, nútený podať dňa 19. 02. 2008 návrh na začatie občianskoprávneho konania o určenie zodpovednosti za mne priznanú chorobu z povolanía..., pričom súd v tomto konaní nepostupuje v súlade so zákonom a preto som dňa 29. 07. 2009 podal samostatnú sťažnosť na prieťahy v konaní...

Tiež som dňa 31. 07. 2008 podal návrh na začatie konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy..., lebo Sociálna poisťovňa... mi mala náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia za priznaných 600 bodov vyplatiť najneskôr v septembri 2007 a do dnešného dňa tak neurobila, ani vo veci samej nevydala rozhodnutie, lebo rozhodnutie o prerušení konania, proti ktorému nemám možnosť podať opravný prostriedok, za takéto rozhodnutie považovať podľa môjho názoru nemožno.

Je pravdou, že návrh som podal na vecne nepríslušný súd a tento bol uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 27. 08. 2008 sp. zn. 11 S/37/2008-23... postúpený vecne príslušnému Najvyššiemu súdu SR, ktorý však uznesením zo dňa 28. 05. 2009 sp. zn. 5 Sžnč 17/2008 zamietol môj návrh.“.

Sťažovateľ zastáva názor, že najvyšší súd nemal dôvod na zamietnutie jeho návrhu, keďže je nesporné, že mu Sociálna poisťovňa... (ďalej len „Sociálna poisťovňa“) odopiera jeho nárok na vyplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, pričom v čase podania jeho sťažnosti trval tento stav už dva roky a on pritom nemá žiadnu možnosť domáhať sa súdnej ochrany, ktorú mu zaručuje ústava, ako aj Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V nadväznosti na uvedenú argumentáciu sťažovateľ žiada, aby ústavný súd bez nariadenia pojednávania vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v sťažnosti označeného základného práva a zároveň namietané uznesenie zruší. Požaduje tiež priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € a napokon aj úhradu trov konania v sume 670,88 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podstatou námietok sťažovateľa sú tvrdenia o nesprávnosti rozhodnutia, ktorým najvyšší súd zamietol jeho návrh proti nečinnosti orgánu verejnej správy – Sociálnej poisťovni, pretože podľa jeho názoru nebol dôvod na vydanie tohto rozhodnutia, keďže *„je nesporné, že mi Sociálna poisťovňa... odopiera môj nárok na vyplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, tento stav trvá už skoro dva roky a nemám žiadnu možnosť domáhať sa súdnej ochrany, ktorú mi zaručuje Ústava SR i Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd“*.

Z podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v podstate požaduje revíziu uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžnč 17/2008 z 28. mája 2009 iba na tom základe, že nie je spokojný s jeho závermi a polemizuje s nimi. V súvislosti s tým ústavný súd konštatuje, že pokiaľ ide o medze jeho možného zasahovania do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo svojej judikatúre, zdôrazňuje, že mu zásadne neprislúcha vyhodnocovať správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (II. ÚS 1/95). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

Podstatný obsah sťažnosti je reprodukováný v prvej časti odôvodnenia tohto uznesenia, preto ústavný súd upriamuje pozornosť iba na predmet konania vedeného najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Sžnč 17/2008, v ktorom sa sťažovateľ domáhal, aby najvyšší súd uložil Sociálnej poisťovni, aby vydala a následne mu doručila rozhodnutie o úrazovej dávke – náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Sťažovateľovi bola od 6. augusta 2007 priznaná choroba z povolania – porucha sluchu z hluku, ktorá mu mala vzniknúť u jeho zamestnávateľa... Sociálna poisťovňa mala o nároku na náhradu za sťaženie

spoločenského uplatnenia podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) rozhodnúť do 30 dní. Pretože sa tak nestalo, sťažovateľ ju opakovane vyzýval, aby tak urobila, čo však odmietla a rozhodnutím č. 307-1164/2008 z 27. februára 2008 konanie prerušila. Proti tomuto rozhodnutiu nebolo možné podať odvolanie. Podľa sťažovateľa nevydaním rozhodnutia o priznaní, resp. nepriznaní úrazovej dávky mu je bránené využitie základného práva na súdnu ochranu.

V odôvodnení namietaného uznesenia najvyšší súd poukazuje na relevantné ustanovenia príslušných právnych predpisov citujúc najskôr § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Z ďalších v namietanom uznesení citovaných zákonných ustanovení je potrebné uviesť § 110 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého nárok na úrazové dávky nevzniká, ak sa zamestnávateľ alebo právnická osoba podľa osobitného predpisu celkom zbaví zodpovednosti za poškodenie zdravia alebo smrť poškodeného podľa osobitného predpisu, ako aj § 195 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

V nadväznosti na okolnosti danej veci cituje napokon najvyšší súd § 193 ods. 1 a 4 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého organizačná zložka Sociálnej poisťovne konanie preruší, ak sa začalo konanie o predbežnej otázke alebo ak bol účastník konania vyzvaný, aby odstránil nedostatky podania. Proti rozhodnutiu o prerušení konania sa nemožno odvolať.

Z týchto zákonných ustanovení najvyšší súd vyvodil, že sťažovateľ „ako poškodený má nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, avšak v prípade, že sa zamestnávateľ zbaví zodpovednosti za poškodenie zdravia, podľa príslušných ustanovení Zákonníka práce, tento nárok na úrazovú dávku nevznikne. V tomto prípade zamestnávateľ neuznal svoju zodpovednosť za vzniknutú chorobu z povolania, ktorá bola diagnostikovaná u navrhovateľa (sťažovateľa, pozn.). Navrhovateľ preto podal na Okresný súd Prievidza návrh na určenie, že u zamestnávateľa... pracoval za podmienok vzniku chorôb z povolania, konkrétne poruchy sluchu a hluku.“

Najvyšší súd ďalej zdôraznil, že podľa § 195 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je Sociálna poisťovňa povinná rozhodnúť na základe presného a úplného zistenia skutočného stavu vecí. Preto ak v § 110 ods. 2 zákona o sociálnom poistení zákonodarca jasne ustanovil, že nárok na úrazové dávky nevznikne v prípade, ak sa zamestnávateľ celkom zbaví zodpovednosti za poškodenie zdravia, najvyšší súd vyslovil názor, že Sociálna poisťovňa postupovala v súlade so zákonom, keď rozhodnutie o zodpovednosti zamestnávateľa za chorobu z povolania posúdila ako otázku v konaní determinujúcu možnosť objektívneho rozhodnutia o nároku na úrazovú dávku a z toho dôvodu konanie „prerušila do dňa doručenia právoplatného rozhodnutia o predbežnej otázke Sociálnej poisťovni...“. V nadväznosti na to najvyšší súd uzavrel, že Sociálna poisťovňa nie je v konaní nečinná, a vzhľadom na to posúdil návrh sťažovateľa podľa § 250t ods. 4 OSP ako nedôvodný.

Najvyšší súd teda v odôvodnení napadnutého uznesenia vychádzal z toho, že výsledok sporu o určenie, „že sťažovateľ u zamestnávateľa pracoval za podmienok vzniku chorôb z povolania“, môže relevantným spôsobom ovplyvniť (v prípade, ak by sa zamestnávateľ celkom zbavil zodpovednosti za poškodenie zdravia sťažovateľa) konanie o priznaní nároku na úrazovú dávku (náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia z titulu choroby z povolania), ktoré bolo rozhodnutím Sociálnej poisťovne č. 307-1164/2008 z 27. januára 2008 prerušené.

Podľa názoru ústavného súdu namietané uznesenie najvyššieho súdu vo svojom odôvodnení jasne a zrozumiteľne podáva výklad, z akého dôvodu a na základe akých právnych predpisov bol návrh sťažovateľa proti nečinnosti orgánu verejnej správy zamietnutý, a preto ho možno považovať za ústavne udržateľné, neobsahujúce žiadne prejavy aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, t. j. prvky arbitrárnosti, a za týchto okolností je aj jeho výrok z ústavnoprávnych hľadísk spravodlivého procesu akceptovateľný.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2011